

לקראת שבת

ע"י מרכז חב"ד לדוברי עברית – הרב ישראל לנדא (905)709-7770 / (905)709-7917 Fax

אין כמו לימוד התורה

בני-אדם לומדים לצורך קבלת תואר, להשגת גמולים, לרכישת מקצוע. בעם היהודי יש תרבות לימוד שאין לה מקבילה. לימוד התורה הוא מטרה לעצמו

בעולם המושגים המקובל, לימודים נועדו למטרה כלשהי. מי שלומד רפואה רוצה להיות רופא, והלומד משפטים מעוניין בהסמכה לעריכת דין. בני-אדם לומדים לצורך קבלת תואר, להשגת גמולים, לרכישת מקצוע. ויש שנרשמים ללימודים כדי שיוכלו לעשות את מלאכתם בצורה טובה ויעילה יותר. המשותף לכולם, שהלימודים הם אמצעי להשגת מטרה.

מעטים בעולם של ימינו לומדים כדי לקנות דעת וחכמה. אלה אינם זקוקים לתואר ולנקודות גמול, אלא הם אוהבים ללמוד, להשכיל ולהחכים. הם נרשמים לקורסים בנושאים המעניינים אותם ולומדים למען עצם הידיעה. אך האמת היא שגם כאן ניתן גמול – רכישת הדעת בתחומי העניין של אותם בני-אדם.

בעם היהודי יש תרבות לימוד שאין לה מקבילה – לימוד כדרך להתחברות עם הבורא. כשהיהודי לומד תורה הוא אמנם קונה דעת וחכמה, אך בעיקר הוא מקיים מצווה גדולה ומרכזית, שמאפשרת לו להתחבר עם הקב"ה ולאחד את שכלו עם חכמתו האין-סופית של בורא העולם.

עקרונות טהורים

מי שאינו מבין את מהותו של לימוד התורה יכול לתהות על בני-אדם חכמים ומשכילים שיושבים ולומדים עשרות שנים דברים שלכאורה שייכים למציאות-חיים עתיקה ולא-רלוונטית. יש שאף מלגלים על מי שמשקיעים את ימיהם ולילותיהם ב'ביצה שנולדה ביום-טוב' ובישור שנגח את הפרה'.

הלגלוג הזה נובע קודם-כול מבורות. התורה עוסקת בעקרונות וברעיונות שכליים, שיכולים לבוא לידי ביטוי בדוגמאות מכל מציאות-חיים. המשנה שדנה ב'שור שנגח את הפרה' בוחנת למעשה את הזיקה בין האדם ובין הנזקים שנגרמו על-ידי רכושו. 'וולוו שנגח סובארו' נשמע לנו אקטואלי הרבה יותר, אבל אם הולכים אל הרעיון השכלי הטהור, אין בעצם משמעות לדוגמאות שעל-ידן ממחישים אותן.

עובדה היא שהתורה נותנת תשובות לשאלות המודרניות ביותר, מהשתלות איברים ועד טיסות לחלל, מטכנולוגיה מתקדמת ועד הנדסה גנטית. כאשר התורה נכתבה עדיין לא היו קיימים כל החידושים האלה, אבל העקרונות הטמונים בתורה אינם מוגבלים למציאות כזאת או אחרת. מי שמבין את העקרונות האלה לעומקם, יכול להחיל אותם על כל מציאות-חיים, עתיקה ומתקדמת כאחת.

בכך גדולתם של פוסקי ההלכה, שהם יודעים לתרגם את עקרונות התורה לכל שאלה העולה על שולחנם. ואכן, אחד הדברים המרתקים בעיון בספרי הפסיקה של ימינו הוא לראות כמה צדק דברי חז"ל: "ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא" (=אין דבר שאיננו רמוז בתורה). מדהים להיווכח כי בתורה כבר טמונות כל התשובות לשאלות הסבוכות והמודרניות ביותר.

חיבור עם האין-סוף

אך חשיבותו של לימוד התורה אינו רק בכך שהיא נותנת לנו תשובות לשאלות החיים. לימוד התורה הוא מטרה לעצמו, ולכן הוא מצווה גדולה. כל יהודי חייב ללמוד תורה לפחות "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית", ומי שאינו טרוד בפרנסת בני-ביתו – חייב להקדיש כל רגע פנוי ללימוד התורה.

על-ידי התורה אנחנו יכולים להתעלות מגדרי העולם החומרי והמוגבל ולהתחבר אל האין-סוף. התורה היא חכמתו של הקב"ה, וכאשר אנחנו לומדים אותה, נוצרת התחברות מופלאה בין השכל שלנו ובין חכמתו של הבורא. יהודי העוסק בלימוד תורה נמצא באותו רגע בעמדת תצפית עליונה, מעל מגבלות העולם, והוא רואה דברים כאילו ממעוף-הציפור.

אנחנו באים מט"ו באב, שבו הימים מתחילים להתקצר והלילות להתארך. היום הזה מציין את הצורך לפנות יותר זמן ללימוד התורה. זה הזמן לקבוע עוד שיעורי תורה, להגביר את תכיפות ההשתתפות בהם, ולשאוב כוחות לשנה עשירה ומרוממת יותר.

עם הלוח ביד

יום שבת - כ' מנחם אב

הילולת הגאון המקובל אבי הרבי זצ"ל

רבי לוי יצחק שניאורסון

ביום כ' מנחם-אב ה'תש"ד, הסתלק הגאון והמקובל האלוקי רבי לוי יצחק שניאורסאהן, אביו של הרבי מליובאוויטש זצ"ל.

במסירות נפשו היווה, רבי לוי יצחק, אות ומופת למנהיגות יהודית תחת השלטון הקומוניסטי. משום כך גם נאסר ונשלח לחמש שנות גלות בארץ גזירה בקאזחסטן, שם גם נפטר לאחר יסורים רבים ומנחותו כבוד בעיר אלמא-אטא.

אנו מזמינים אתכם לברביקיו קהילתי ב- BOYD CONSERVATION AREA
ביום ראשון, י"ט אלול - 29 באוגוסט 2010
בשעה 1:00 PM

דמי השתתפות:

\$5 למבוגר, \$3 לילד (עד גיל 10)

\$20 מקסימום למשפחה

(כולל אוכל, פעילות מודרכת, ספורט

ותהריות לילדים)

הרשמה ותשלום מראש חובה!

בטלפון: (905) 709-7770

איחולים

מזל טוב למשפחת קורצפלד
להולדת הבן/נכד ארז

הדלקת נרות: 8:26PM

צאת השבת: 9:32PM

רבנות ללא חת

פחד! המילה האחת הזאת ביטאה את תחושותיהם של יהודי רוסיה הסובייטית בשנות המהפכה הקומוניסטית. כל התכנסות נחשבה עיון פלילי. פעילות יהודית, כגון תפילה או שיעור תורה, כונתה 'אנטי-מהפכנית', והייתה עלולה לעלות בחיי הפעיל, או בהגלייתו לסיביר לשנים רבות.

אלה היו הימים האפלים של שלטון סטלין, אשר רדף ללא רחם כל מי שנחשב בפעילות ה'אסורה'. הנשיא הרשמי של רוסיה היה מיכאיל קלינין, שמדיניות הפנים הייתה בסמכותו.

גמגמת השלטון הייתה לדכא את מעמד הרבנים ברחבי המדינה. הרוסים ניסו לכפות עליהם את דרכם באיומים. רבנים רבים חששו לעורם, ולא אחת חתמו שלא ברצונם על מסמכי הממשלה. כך התפרסמה עצומה חתומה בידי רבני ישראל כי ממשלת רוסיה אינה רודפת את הדת.

יוצא מן הכלל היה רבי לוי-יצחק שניאורסון, רבה של יקטרינוסלב (כיום דנייפרופטרובסק) ואביו של הרבי מליובאוויטש. את רבנותו ניהל ברמה ועמד בתוקף על אמונתו, בהצהירו כי לא יוכל לתת את הסכמתו על שום דבר שאינו תואם את ההלכה.

פעילותו הגיעה לשיא בלתי-נתפס בסיפור המדהים של אפיית המצות לקראת הפסח.

יקטרינוסלב הייתה עיר-מחוז ראשית באוקראינה. בגלל שטחי-הענק של שדות התבואה בסביבותיה, נהפכה ליצרנית הקמח העיקרית בעבור רוב ערי רוסיה ואוקראינה.

עם התקרב חג-הפסח החליטה הממשלה ליטול לעצמה את החסות על ייצור המצות לכלל יהודי המדינה. לשם כך הפעילה טחנות קמח רבות, שהוחזקו על-פי-רוב בידי יהודים, ודרשה מהרבנים לחתום על כשרות המצות לפסח.

קהילות היהודים ברחבי המדינה נתנו את אמונן אך ורק בכשרות המיוחדת של רבי לוי-יצחק שניאורסון. היה ברור לכול כי חתימות שאר הרבנים הושגו בלחץ ובהפחדות, ואילו רבה של יקטרינוסלב הוא היחיד שבפיקוחו המצות נאפות בתכלית ההידור.

בשנת תרצ"ט זימנו נציגי השלטונות את רבי לוי-יצחק לפגישה ובה ביקשו ממנו לאשר כי כל תוצרת הקמח והמצות שבמעלי הממשלה כשרה לפסח. רבי לוי-יצחק השיב כי הוא

"הינה עקב תשמעון, את המִשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וְשִׁמְרֶתֶם וְעִשְׂתֶּם, אֹתָם" – משה ממשך בנאום הפרידה ומחוק את ידי שומרי המצוות: אם תשמרו את כל מצוות התורה ותקפידו גם על אותן מצוות קלות הנרמזות במילה "עקב" (שמחמת הזלזול בהן כאילו דשים אותן בעקבי הרגלים), אז גם יחסו של הקב"ה יהיה בהתאם: " וְאֶהְיֶה לָּךְ ... וּבְכֵן פָּרִי-בִטָּן וּפְרִי-אֲדָמָתְךָ ... (עֲשֵׂתָרֶת מַבְחָר) צִאֲנֶךָ ... בְּרוּךְ יְהוָה, מִכָּל-הַעַמִּים ... הִסִּיר ה' מִמֶּנִּי, כָּל-חַלִּי ... וְנָתַנְם, בְּכָל-שָׁטָן ".

משה גם מחוק את לבם של בני ישראל לקראת הקרב הגדול על הארץ, ומבטיחם נאמנה כי ינצחו בו, כל זאת לאור ניסי ה' הגדולים בעבר הלא רחוק. הוא דוחה ספקות כמו "פי ת'אמר בְּלִבְךָ, רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי; אֵיכָה אוֹכֵל, לְהוֹרִישָׁם?". לא תיקא, מִהֶם: זָכַר תִּזְכֹּר, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ, לְפָרְעָה, וּלְכָל-מִצְרָיִם ... כִּן-עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ, לְכָל-הָעַמִּים, אֲשֶׁר-אֲתָה יָרָא, מִפְּנֵיהֶם ... לֹא-תִיָּצֵב אִישׁ פְּגָיֶיךָ, עַד הִשְׁמַדְךָ אֹתָם" מערך הכוחות אינו קובע במלחמותיו של עם ישראל כי ה' הוא הלחם להם ומובילם לנצחון.

ההצלחה המסחררת

משה חושש מהמפגש הצפוי בין עם ישראל לארץ ישראל. ילידי המדבר, שארבעים שנה גדלו בין חולות נודדים, עשויים להתקף ב"שכרון חושים" למראה הארץ החדשה שהיא "אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ, נְחָלִי מַיִם ... אֶרֶץ חָסֶה וְיִשְׁעָהּ, וְנֶגֶן וְתִאֲנָה וְרִמּוֹן". מראה הטבע המקסים לעול לפתות אותם ולהובילם אל שפע האלילים להם סגדו תושבי הארץ וכל אלו ישכחו מעם ישראל את מצוות התורה. לכן מתרה בהם משה:

"הִשְׁמַר לָךְ, פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ, לְבַלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי וְחֻקֹּתַי".

סכנות רוחניות רבות טמונות בעושר וברכוש הרב שעתיד להיות מנת חלקם בארץ. כשאדם מצליח ומגיע להשגים גבוהים מתחילה לפעם בו ההרגשה כי כוחו וכשרונותיו הם שהביאוהו לכך. עד שהוא מכחיש שקיבל עזרה מידידיו ואף כופר ח"ו בעזרת הקב"ה – " וְכֵן, לְבַבְךָ; וְשָׁכַחְתָּ אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ, הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים ... וְאָמַרְתָּ, בְּלִבְבְּךָ: כִּי־חֵי וְעָצַם יָדִי, עָשָׂה לִי אֶת-הַחֵיִל הַזֶּה " – כל הניסים והעזרה נעלמו ונשכחו לרגל ההצלחה החומרית עד כדי כפיות טובה. העצה להשמר מהדרדרות למצבים שכאלו היא זכירת הגורם האמיתי להצלחה - " וְזָכַרְתָּ, אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הֵנִיחַ לָךְ כֹּחַ, לַעֲשׂוֹת חֵיִל". משה מזכיר לבני ישראל כי "לא בצדקתך, וּבְיִשְׁרָאֵל לְבַבְךָ, אֲתָה בָא, לְרִשְׁתָּ אֶת-אֶרֶץ: כִּי בְרַשַׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה, ה' אֱלֹהֶיךָ, מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ, וְלִמְעַן תִּקֶּיֶם אֶת-הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם, לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב " – רשעת הגויים וזכות אבות האומה הם הגורמים להצלחה.

עם קשה עורף

לא רק שמשה אינו מחמיא לעם ישראל אלא אף נוזף בהם: "כִּי עִם-קָשָׁה-עֹרֶף, אֲתָה " וכחוכחה לדבריו ממשך משה בפרק נוסף מסיפור קורות בני ישראל במדבר, תחילתו במעשה העגל: לאחר שמשה שהה ארבעים יום וארבעים לילה בהר סיני וקיבל את שני לוחות הכתובות באצבע אלוקים. ציוה עליו ה': " קוּם רַד מִהָר מִזֶּה (מ-ההר) -כִּי שָׁחַת עַמְךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם: סָרוּ מִהָר, מִן-הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָם--עֲשׂוּ לָהֶם, מַסֻּכָּה (עגל זהב)" בראות את המעשה הנפשע משלך משה מידידיו את הלוחות ושוברם. הוא שוהה בהר ארבעים יום נוספים ומבקש מהקב"ה לחוס על עמו ולו רק בגלל החשש "פֶּן-יֵאָמְרוּ, (אנשי-) הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִסְּוֵם (מצרים), מִבְּלִי יָכֹלֶת ה', לְהִבָּאֵם אֶל-הָאֶרֶץ אֲשֶׁר-דָּבַר לָהֶם; ... הוֹצִיאֵם לְהַמָּתֵם בְּמִדְבָר " הקב"ה נענה לתפילתו של משה ומצוה עליו לפסול בעצמו לוחות חדשים.

שכר ועונש

לבסוף, אומר משה לבני ישראל: " וְעַתָּה, יִשְׁרָאֵל-מֶה ה' אֱלֹהֶיךָ, שָׂאֵל מֵעַמְךָ: כִּי אִם-לִירְאָה אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ, לְלַקֵּחַ בְּכָל-דְּרָכֶיךָ " – למרות מעשיהם הרעים עדיין הקב"ה מחבב את בני ישראל ובסך הכל מבקש מהם לשמור את מצוותיו תוך הבטחה להעניק להם מכל טוב הארץ.

בסיום הפרשה מפרט משה את השכר והעונש בקים או אי קיום מצוות התורה. קטע זה אנו מכירים מסידור התפילה בתוך הפרשה השניה של קריאת שמע שתחילתו במילים "והיה אם שמוע תשמעון" כשישראל שומרים על המצוות גשמי ברכה באים בזמנם והיבול יצמח. אך אם יסורו מן הדרך הטובה כי אז הוצרת תשרור במשך כל ימות השנה וממילא הארץ לא תצמיח דבר.

מוכן לקבל עליו את האחריות לכשרות, אך עליהם להסכים שיעמיד משגיחים מטעמו שיפקחו על מלאכת טחינת הקמח ואפיית המצות, ושלא יגבילו את המשגיחים בפעילותם בשום צורה.

אנשי השלטון השיבו כי הנהלים המחמירים שהוא מציע יגרמו לפסילת כמות גדולה של קמח, והדבר יסב למדינה הפסד גדול. זה צעד נגד הממשלה, הזהירו אותו.

רבי לוי-יצחק לא נבהל. פתאום קם ממקומו וקרא: "אני מעוניין להיפגש עם קלינין וראשי הממשל, כדי להסביר את העניין", אמר. באולם הושלך הס. אחרי רגע של דממה הסכימו נציגי השלטון לבקשתו.

רבי לוי-יצחק נסע למוסקוה ונפגש עם נשיא רוסיה קלינין ועוזריו. הוא הסביר את עמדתו, כי האינטרס הממשלתי הוא שלא לשקר לאזרחים. אם ייתן הכשר על-כורחו, יאבדו היהודים את אמונם בממשלה, טען.

תוצאת הפגישה הייתה בלתי-נתפסת: ראשי השלטון במוסקבה הוציאו צו לכל טחנות הקמח באוקראינה, שיש לתת למשגיחים של הרב שניאורסון יד חופשית, לעזור ולסייע להם, ולמלא בדיוק את כל הוראותיהם. אנשי השלטון התחייבו שלא להתערב בשום צורה בעבודת הרב ואנשיו, גם אם יפסלו המשגיחים קמח רב.

מצוייד ברישיון המפתיע חזר רבי לוי-יצחק לעירו והחל במלאכה. הוא הכשיר את שתי טחנות הקמח הגדולות ביותר בעיר, והרכיב בהן גופות חדשות, שעלו ביוקר. כמו-כן העמיד במקום צוות משגיחים מיומן, ונתן בידם רשימה של עשרה כללי-ברזל בהשגחה. רשימה זו הועברה גם לידי הרשויות הממשלתיות, והן הבהירו כי כל הוראותיו יתמלאו.

הלא-ייאמן קרה: בתקופה שבה היה במדינה עוני משוע, כאשר אזרח קיבל כשלושים גרם לחם שחור ליום, תמורת כרטיסים מיוחדים – סיפקו השלטונות קמח לכן בשקים חדשים ובכמויות ענקיות בעבור אפיית המצות!

הרב שניאורסון ניצח על כל המלאכה, והוראותיו היו קפדניות ביותר. בצק שהושר דקות אחדות מעבר לזמן, הועבר מיד למאפיות החמץ. מהמאפיות היו מתקשרים לבית הרב, לברר בדיוק את שעת הפסקת העבודה בימי שישי, ושעת התחלת העבודה במוצאי השבת. גם פחיי הניקיון הממשלתיים קיבלו הוראות מפי הרב כיצד לדאוג שהכול יהיה על טהרת הכשרות לפסח.

באותה שנה היו הזמנות-שיא מכל רחבי רוסיה למצות הכשרות של יקטרינוסלב.

למרבה הצער, ולמרות התענוג הרוחני שהסב ההישג האדיר לרבי לוי-יצחק, הוא עצמו לא זכה לחגוג את חג-הפסח בביתו. כמה ימים לפני חג נעצר, ומאז החלה מסכת ייסוריו. הוא הוגלה למקום נידח בקזחסטן, בריאותו לא עמדה לו בחמש השנים המפרכות שעברו עליו, והוא נפטר בכ' במנחם-אב תש"ד בעיר אלמה-אטה.

באחת מחקירותיו שאל אותו החוקר: "כיצד עלה בידך לאפות כמות אדירה כזאת של מצות לפסח, בשנה של מחסור בקמח, ועוד בעבור צורכי דת?!"

"שיחדתי את קלינין", ענה הרב בחיוך, והחוקר השתקת...

קורא נכבד, אנו מקווים שאתה נהנה לקרוא את החומרים של גיליונות "לקראת שבת". תן יד להפצת הגליון וצרף לרשימתינו גם את חבריך.